

Skroget af Christian Jensen på Skjern Kirkegård

Af Elmo Flaskager
2024

På Skjern Kirkegård er der ved tredje gang til venstre for hovedindgangen til Skjern Kirke en gravsten med en ejendommelig skrift: *Her ligger Skroget af Christian Jensen, fh off Liverpool.*

Christian Jensen blev født i Brahetrolleborg Sogn den 13. maj 1822 og døbt den 9. juni 1822. Han var søn af fisker Jens Nielsen og Elise Marie Eggers eller Eichert, idet hun stammede fra Altmark i Osterburg i den tyske delstat Sachsen-Anhalt, dengang Prøjsen. Christian havde tre brødre og en søster. En af brødrene havde navnet Herman Sophus Jensen og boede i Odense.

Christian Jensen kom i lære som skibsbygger i Svendborg, og som udlært skibsbygger har Christian Nielsen taget hyre på et skib og uddannet sig til styrmand. Arkiverne fortæller, at Christian Jensen i 1850 deltog i Første Slesvigske Krig som månedsløjtnant i flåden, hvilket var betegnelsen for en reserveløjtnant, der gjorde tjeneste for en kortere periode frem for en officer, der gjorde tjeneste hele året. Den danske flåde manglede officerer i 1800-tallet, især kaptajner, hvorfor man antog skippere og styrmænd med ret til at kalde sig skibskaptajner.

Foto: Svendborg Skibsværft. Fotograf Sylvest Jensens billede i 1936-39. Kilde: DKB.

Therese Sara Elisabeth Bovien

Senere i 1850'erne er Christian Jensen gået i land i England og fået arbejde som skibsbygger i Bridgewater Street, Liverpool, og fandt samtidig en lejebolig i 29 Great George Square.

Foto: Bridgewater Street, 1907. Ukendt fotograf

I Liverpool mødte han som 37-årig i 1859 den blot 17-18-årige Therese Sara Elisabeth Bovien, som var på ophold i Liverpool. Therese blev født i Aarhus Domsogn den 24. oktober 1841, og boede som 13-årig ved folketællingen i 1855 sammen med sin mor, Christiane Bovien, på Vestervold 205, 2. sal i Københavns Nørre Kvarter. I lejligheden boede tillige hendes søster, 21-årig Ane Frederiche Wilhelmine Bovien.

Edvard Thorvald Alexander Bovien

Thereses bror, Edvard Thorvald Alexander Bovien, født den 1. november 1836 var i 1855 rejst hjemmefra. I 1858 var han trompetér og vagtmester ved 3. dragonregiment. Samme år den 11. maj blev han far til Manette Theresia Laura Bovien. Barnets mor var Caroline Marie Grauleff. Men to måneder senere, den 14. juli 1858 døde datteren. Ifølge kirkebogen var forældrene ikke gift.

Edvard T. A. Bovien blev gift den 24. januar 1863 i Vor Frue Kirke, Århus, og fik ansættelse ved DSB. Ved folketællingen i 1880 var han stationsforstander og postassistent ved Bramminge Station. Fra den 1. oktober 1887 blev han beskikket til stationsinspektør "af 5.

klasse" ved stationen i Skjern. Samtidig varetog han også funktionen som postmester. I DSB's arkiver fremgår, at Bovien har modtaget et par "næser". Således modtog han et kryds i sin "straffeliste" for at have udstedt en fribillet til sin søn til en togrejse fra Skjern til Hillerød. Ordningen gjaldt nemlig kun for stationsforstanderens hjemmeboende børn. Fra tiden som forvalter ved Bramminge Station havde han modtaget en bemærkning for at holde en privat fest i stationens 2. klasses venteværelse. Venteværelset var dermed ikke disponibelt for togpassagererne. I DSB's arkiv var der ligeledes en bemærkning om, at Bovien "arbejder nøjagtigt - men ualmindelig langsomt. - Lader det meste arbejde udføre af underordnede."

Edvard havde søgt sin afsked ved Statsbanerne med fratrædelse fra Skjern Station den 1. januar 1891. Som grund nævnes Edvards svagelighed. Han havde da været ved Statsbanerne i 38 år. Forinden havde han været 14 år ved militæret og deltaget i krigen i 1864. Desuden havde han i 12 år gjort tjeneste ved postvæsenet. Efter sin fratræden blev han tildelt titlen kancellistråd, hvilket ikke var ualmindeligt indtil slutningen af 1800-tallet. I 1902 har familien bosat sig i København. Edvard døde i Boyesgade 4a, København i 1906.

Ægteskab

Christian Jensen og Therese Bovien blev gift i 1860 og flyttede som lejere ind i Christians hus, Great George Square. Snart kom tre børn til: Ludvig (opkaldt efter Christians bror), Vigo og Agnes Catherine. Men efter 27 års ægteskab døde Therese den 11. maj 1887 kun 45 år gammel og blev begravet på St. Toxteth Cemetery. Gravstedet eksisterer stadig, for gravsteder i England slettes aldrig. Theresa døde ubemidlede. Hun fik aldrig mulighed for at spare sine egne penge sammen, for Christian Jensen styrede deres pengesager.

Christian Jensen forlod Liverpool

Christian Jensen stod nu alene tilbage i Liverpool, børnene var rejst hjemmefra, og han var blevet 65. Måske var det længslen efter sit gamle fødeland, der drev Christian Jensen tilbage til Danmark. I alt fald drog han i efteråret 1887 op fra Liverpool med kurs mod Danmark og til Skjern Station. Her indlogerede han sig på et værelse hos sin svoger, Edvard Thorvald Alexander Bovien. Værelset indrettede han sig med et ophængt oliemaleri af Therese og nogle tegninger af altertavlen i Brahmetrolleborg Kirke, hvorfra hans verden gik for 65 år siden. I reolen opstillede han 100 bøger foruden yderligere et par billeder, samt et fotografi af sin afdøde gode ven Kaptajn Jürgensen. I øvrigt bestod indboet af et skrivebord, en kommode, seng og noget tøj.

Da familien Bovien forlod Skjern Station ved udgangen af 1890, blev stillingen som stationsforstander overtaget af Lars Willadsen, som Christian Jensen kendte fra Svendborg-tiden. Lars Willadsen var født den 10. august 1854 i Vejle sogn, Svendborg Amt og var blevet gift med Marie Christine Bentzen, der var født den 2. juli 1862 på Hvedholm Gods i Horne nær Fåborg. Lars kom fra en stilling som assistent ved Odense Banegård og havde i huset på Østre Stationsvej 27 i Odense en sygeplejerske og en tjenestepige med efternavnet Jensen boende. Kunne de være Christian Jensens søskende? I nærheden boede Christian Jensens bror, smedemester Herman Sophus Jensen. Spørgsmålet er, hvorvidt det havde været med Christian Jensens mellemkomst, at Lars Willadsen søgte stillingen som stationsforstander den 1. januar 1891?

Christian Jensens død

I haven byggede Christian Jensen sit paradis, et havehus og tildelte huset navnet "Captain Jürgensens Minde" efter sin gode ven. Som havemand havde han huset godt forsynet med haveredskaber og udstyr, og her var hans egen lille verden, hvor han puslede om sine planter og sin mistbænk.

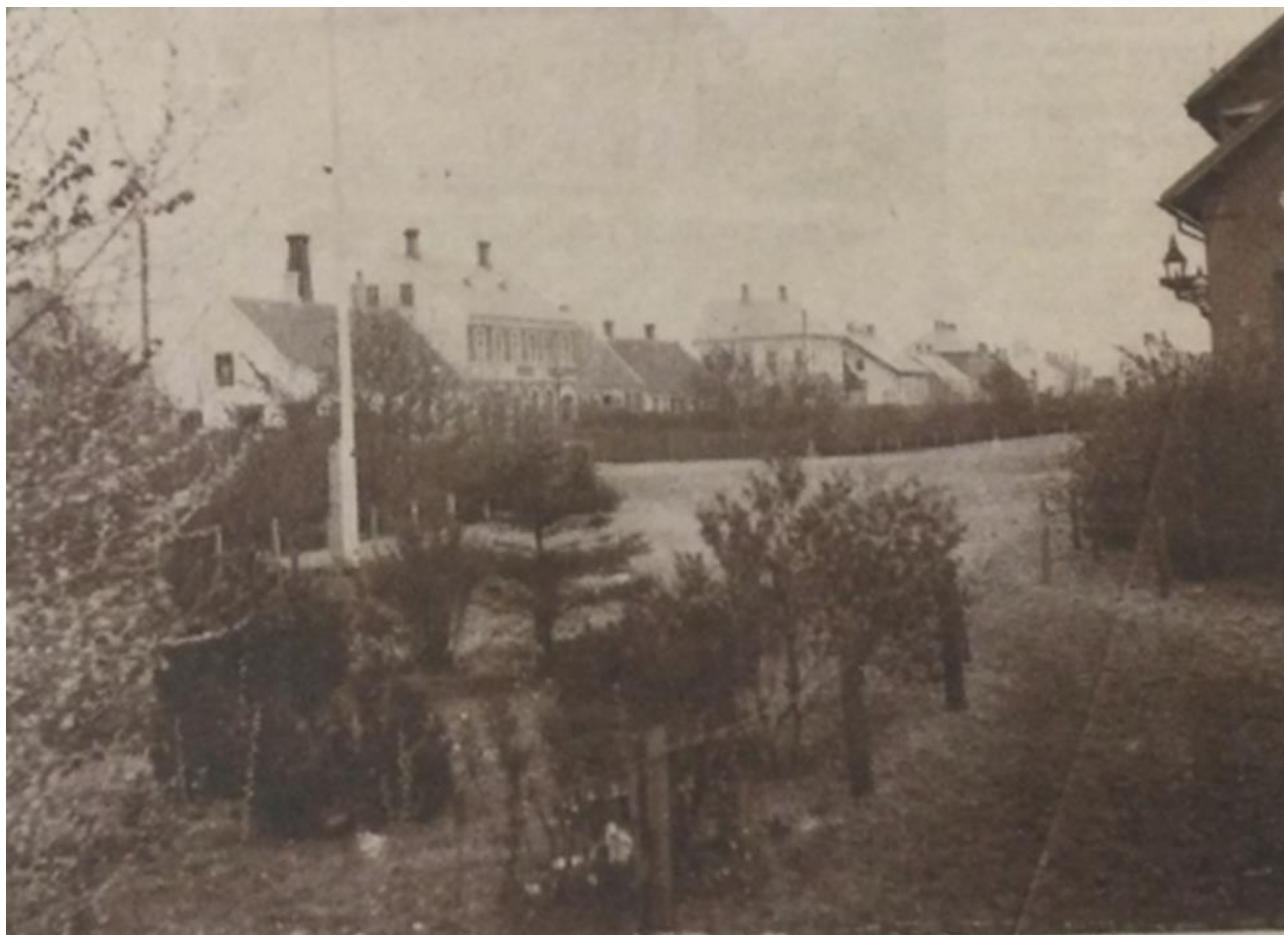

I Baggrund stationsbygningen med Christian Jensens værelse på loftet formodentlig i den lave bygning til højre. Til venstre ses et hjørne af stationsforstanderens have. Haven med havehuset "Captain Jürgensens Minde" blev fjernet i 1957 og omdannet til rutebilstation, som stod færdig i 1958. Foto: Omkring år 1890. Ringkøbing Fjord Museer.

Christian Jensen fik sit dødsleje på Skjern Station. Vi er i marts måned med forår i luften. Indenfor på stationen er Christian Jensen sengeliggende. Han er syg og er kommet til sin endestation og snart vinkes der afgang til en ny verden. Denne verden, som begyndte i Brahetrolleborg, førte ham som sømand ud i verden og til Liverpool, hvor skibstømmeret og kærligheden førte ham ind på et midlertidigt vigespor for så at slutte sine dage på Skjern Station. Christian Jensen er alvorligt syg og kan ikke længere gå sine daglige ture hen til sit jordiske paradis, havehuset. Marie og Lars Willadsen rekvirerer hjælp hos menighedens sygeplejerske, Ane Kathrine Hansen, som tilser ham de næste to dage. Herudover kommer læge Levinsen på sygebesøg og tilser den syge skibsbygmester mange gange - udregnet til 52 gange.

Men da klokken slår 11 på Christian Jensens sølvur med guldkæde søndag den 31. marts 1895 sænker freden sig. Da udånder skibsbygmester og kaptajn Christian Jensen 72 år

gammel. På væggen hænger oliemaleriet af Therese. De var gift i 27 år. Hun skænkede ham tre børn, de er ikke omkring ham, men i stedet ude i den store verden. Agnes Catherine er gift med mægler Hertford i Birmingham, Ludvig bygger skibe i Amerika, og Vigo er sømand og opholder sig i San Fransisco. Vigo er blevet alene med datteren Catherine Theresa, som dog nu er i pleje hos morforældrene efter hustruen Catherine McKenzies dødsfald.

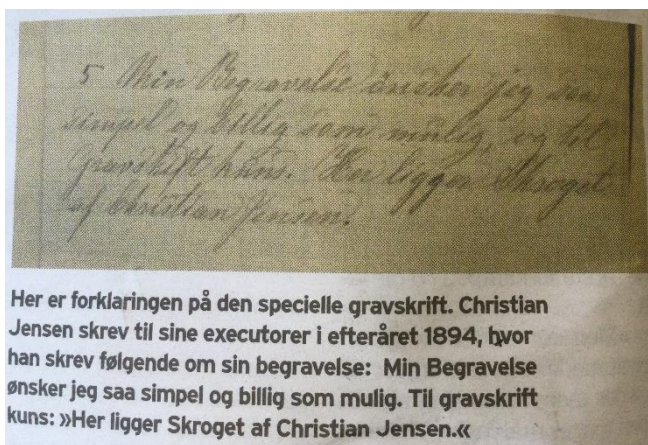

Hjørnet af Stationsbygningen til højre og haven med havehuset "Captain Jürgensens Minde" i baggrunden. Foto: Ringkøbing Fjord Museer.

Lars Willadsen bestiller en kiste til 25 kroner fra Andreas Jensens Møbel- og Ligkistemagasin, Bredgade 80, hvor han i 1884 startede sin snedkerforretning – med bl.a. ligkister. Menighedssygeplejeske Ane Kathrine Hansen plejer Christian Jensen de sidste to dage og hjælper Willadsen med at lægge ham i kisten. Som løn betaler Lars Willadsen hende 10 kroner for assistance. Læge Levinsen tilser Christian Jensen 52 gange under sygelejet. Herfor modtager lægen 70,05 kr. Som den sidste låser Lars Willadsen døren til Christian Jensens værelse medbringende Christian Jensens blikdåse med personlige papirer og andet. Blikdåsen pakker han ind og sender til overretssagfører Wassard i København, som Christian havde bedt Lars Willadsen om.

Lars Willadsen forfatter en dødsannonce med følgende ordlyd:

"Vor kjære Husfælle, forhenværende Skibsbygmester i Liverpool, Kaptajn Christian Jensen, døde stille og roligt Dags Formiddag Kl. 11. Skjern Station, den 31. Marts 1895. Maria Willadsen, født Bentsen, L. Willadsen, Stationsforstander. Efter den afdødes ønske foregår Begravelsen i stilhed fra Skjern Station fredagen den 5. april kl. 11.15."

I efteråret 1894 havde Christian Jensen skrevet et brev til sin sagfører, hvori han har noteret, at hans begravelse måtte blive så simpel og billig som muligt. Som skik var for fulget indledtes begravelsen med en frokost kl. 11.15. Grønlunds Hotel skråt over for stationen leverer kager, og kolonialhandlen leverer seks flasker portvin. Grønlunds Hotel sørger desuden for en vogn til at køre begravelsesfølget til kirken. Udgiften til Grønlunds Hotel løber op i 15,00 kr. I kirken taler Pastor Moe over den afdøde. Herfor modtager han 20 kroner. Kirkesanger Kaspersen, lærer på Kirkeskolen, må nøjes med 10 kr. for sin indsats. Graver og ringer Johannes Christensen¹ modtager 8,00 kr. Men den største enkeltpost på 53,89 kr. tilfalder Lars Willadsen. De samlede omkostninger til Christian Jensens begravelse løber op i 249,66 kr., som Lars Willadsen lægger ud. Beløbet svarer til omkring 22.000 kr. i 2024.

¹ Graver og Ringer Johannes Christensen blev i daglig tale kaldt Figen-Johannes og boede i et lille hus på Ånumvej ved kirken. Ud over jobbet som graver og ringer, var han også bælgræder. Ingolf Christensen, Skjern, har omtalt ham i sine erindringer: Da Skjern Kirke fik sit første orgel – et stort et af slagsen – blev Johannes Christensen ansat til at træde bælgen. – Det var i den forbindelse, at pastor Moe kaldte ham for "den ugudelige bælgræder".

P. Ingolf Christensen beskriver "Johannes Figen" som værende en lille firskåren mand med et stort fuldskæg, der bar mærker af den meget "Ringkjøbing Cardus nr. 1". Der skulle jo af og til spyttes, og det afstedkom af og til, at de, der sad nedenunder, fik en lille strint, hvilket bragte Johannes nogle mindre blide øjekast. – Det kunne jo ske, når kirken var overfyldt, at enkelte var tyet ud i tårnrummet, der i øvrigt var adskilt fra skibet med én af staffede (tildannede) brædder opsat væg. Ude i tårnrummet var der trappe op til pulpituret. Jeg husker en søndag, hvor det regnede og blæste udenfor, at Johannes blev så gal i hovedet, fordi nogle af kirkegængerne gik ud ad tårndøren og glemte at lukke den. Det blæste kraftigt på Johannes og til sidst mistede han tålmodigheden. Johannes trådte begge pedalerne i bund og vendte skråen i munden og entrede ned af den stejle trappe. Skramlende med de spidsnæsede træsko og over murstensgulvet og hen til tårndøren, hærpede han den i og så skramlede han op ad igen; men han nåede ikke op inden vejret eller luften slap op og orgelmusikken sluttede brat. Vi drenge, der var oppe på pulpituret, morede os over situationen; men Johannes besteg skammelen og trådte til – og organisten faldt igen ind i menighedens sang."

Forkynnelser

af Stationsforstander Willadsen - Skjerm afholdte Udgifter til
begravelse af den afdøde Captain C. Jensen. Dø.

Dato	Udbetalt til	Beløb Kr. Ø.
7/5	Lutken A Jensen	25 00
7/5	C Hansen - Juelersen	12 00
7/5	J. Kristensen	1 00
7/5	C Grøntvint	15 00
7/5	Pastor Moe	20 00
7/5	Boye Revinsen	70 05
7/5	Lars Kasperen	10 00
7/5	Lyngbyerstrøe Luc Mathias Laurson	10 00
7/5	Grover og Ringer J Christensen	8 00
22/5	Kingkjöbing Aukts. Avis	6 50
19/5	Skjerm Aukts. Aukts. Handel	7 01
7/5	Kingkjöbing Aukts. Dagblad	2 85
7/5	Fryer Høstetudent	3 12
7/5	Bertungke Tudeude	3 24
7/5	Lutken A Jensen	2 00
7/5	Stationsforstander Willadsen	53 87
	Tilsumma	249 66

Skjerm, d. 9de Maj 1895.

C Willadsen.

Lars Willadsen, Stationsforstander. Af Jensen Dødsd. 21 Jun 1895.

O. W. Christensen

Stationsforstander Lars Willadsen har haft udgifter til begravelsen på 249,66 kr.

Efter begravelsen den 5. april 1895 mødes fem mænd på Skjern Station, Lars Willadsen, sognefogeden, arrestforvareren, en skriver og Christian Schmiegelow, som var blevet indsat som executor vedr. Christian Jensens testamente. Schmiegelow havde et par dage før været hos amtmændene for at få executor-bevillingen. Christian Jensen havde måske kendt Christian Schmiegelow, der ligesom Christian Jensen havde været sømand og taget styrmandseksamen. I øvrigt købte Schmiegelow senere Thyras Plantage mellem Troldhede og Nørre Vium af Aage Meyer Benedictsens. Plantagen var opkaldt efter Aage Meyer Benedictsens søster og Schmiegelow hustru, som døde i 1905. Men det er en hel anden historie.

Med til mødet på Skjern Station har Christian Schmiegelow et testamente og et brev, som han havde modtaget fra overretssagfører Wassard. Begge dele havde Christian Jensen forfattet med nydelig håndskrift. Testamentet havde han oprettet for notarius publicus, (en dommer) den 15. oktober 1891. Brevet var dateret efteråret 1894.

I sine gemmer har Lars Willadsen nøglen til Christian Jensens værelse. Det bliver åbnet og ind i hans værelse går vurderingsfolkene, sognefogeden og arrestforvareren, hvor de optegner en liste over hans indbo. I skrivebordsskuffen finder de 264,16 kr. Herudover ligger der en bankbog fra Skjern Sogns Spare- og Lånekasse. Alt kommer i Lars Willadsens varetægt.

Den 24. april 1895 bliver der afholdt et møde på C.S. Wassards kontor på Gammel Torv i København. Her bliver det meddelt, at Christian Jensen også har penge stående i Landmandsbanken, Fyens Diskontokasse og Sparekassen for København og Omegn, og at han desuden ejer en del obligationer. Derudover har han en livrentepolice til Livsforsikring og Forsørgelsesanstalten af 1871. Med til mødet er tillige en repræsentant fra Privatbanken, som meddeler, at Vigo Jensen ikke vil vedgå arv og gæld.

Boet bliver taget under behandling på et møde i efteråret 1895. Her deltager børnene, Vigo på 25 år, Ludvig på 34 år og Agnes Catherine. De har fået betalt rejsen til Danmark og anmoder om forskud på deres arv, da de er økonomisk trængte. I den før omtalte blikkasse, som er kommet forsvarligt frem til København, ligger der personlige breve til hver af børnene, hvori det bl.a. af faderens ønske fremgår, at børnene skal arve ligeligt. Senere havde Christian Jensen ladet udarbejde et tillæg til testamentet, en kodicil, hvori det fremgår, at børnebørnene skal deles ligeligt om en tredjedel af boet.

Da boet bliver gjort endeligt op i januar 1897, viser det sig, at der til fordeling er 61.647 kroner og 35 ører, som i 2020 svarer til mere end fire millioner kroner, som Christian Jensen havde tjent i Liverpool i årene 1860 til 1887. Han var med andre ord en meget velhavende skibsbygmester! Arveafgiften blev betalt den 20. januar 1897.

Om de ting, der befinder sig i Skjern skrev Christian Jensen i efteråret 1894 til sine executores, at fordelingen skulle ske således: "Til mine Herrer Executores af min sidste Villie eller Testamente:

1. Til min søn Vigo giver jeg Maleriet af min kone, og mit Uhr med Kjæde samt mine Bøger.

2. Til min broder, Hermann Jensen i Odense, hans Kone og Børn og en Broderdatter, Madam Mos i Faaborg, giver jeg alle de mig tilhørende Møbler her på Stationen, min Seng med alt Tilbehør, mine Gangklæder, Undertøi, Linneth, Fodtøi, maleri af Trolleborg og skitse af Altertavlen i Brahetrolleborg Kirke. Disse Gjenstande kan overlades til min Broder og hans Familie, til venskabelig deling med Madam Mos. Det kan trygt overlades til Dem.

3. Dersom mine herrer Executorer vil modtage hvert et lille Olie Maleri af A. Thomsen, saa giver jeg Dem maleriet af Thorvaldsen og Rosenborg. Paa det sidste er vennen Jürgensen med sin lille hund Choick, Bobs forgænger. Derforuden giver jeg Fotographi af cpt. Jürgensen, om De til Erindring vil modtage det om en taknemmelig Ven, som tilfulde paaskønner Deres store Tjeneste og Velvillie.

4. Til Stationsforstander Willadsen giver jeg havehuset, kaldet Captain Jürgensens Minde, de Møbler der er i det, og alt Tilbehør med undtagelse af skitsen af altertavlen og fotographi af cpt. Jürgensen. Derforuden giver jeg til Willadsens 1 Jern Pumpe, 2 Træ Pumper, 2 Vandkar, alle Vandtønder, Vand Kander, Spande, Misbænke, Karme og Vinduer, River, Spader, Grave og andre Redskaber. Materialhuset, Værkstedet og alt Værktøi, som hører dertil. Samt to Havebæke, Havestole og Boret i Lysthuset.

5. Min Begravelse ønsker jeg saa simpel og billig som mulig. Til gravskrift kuns: Her ligger Skroget af Christian Jensen.

Saa slutter jeg med hjertelig Tak til mine herrer Executorer for at bevise Tjeneste og Velvillie for Deres Taknemmelige og Hengivne Christian Jensen."

Christian Jensen fik sine ønsker opfyldt, også begravelsen, som skulle være så billig som muligt. Årene er gået og glemt er manden under den særprægede gravsten med skriften: "Her ligger Skroget af Christian Jensen, fh off Liverpool"

Foto: Elmo Flaskager, 2024

For mange år siden valgte menighedsrådet at frede gravstedet. Rådet anså stenen så særpræget, at gravstedet fortjente en bevarelse til evig tid og vedligeholdes derfor kvit og frit af kirkegården.

Kilder

Ringkøbing-Skjern Dagblad v/journalist Christian Baadsgaard

Den 23.12.2009, den 28.12.2009, den 29.12.2009, den 19.02.2010, den 20.02.2010

Ribe Stiftstidende den 21-9-1887 og den 15-9-1906

Aarhus Stiftstidende den 1-11-1890

Viborg Stiftstidende, den 25-12-1890

Politiets Registerblade

Bramminginfo fra Rigsarkivets DSB-samling

Kirkebøger

Folketællinger

BT